

16.09.2021

Sådan har talerne om unionens tilstand udviklet sig over tid

Det nye, større fokus på blandt andet sundhed, digitalisering og globale anliggender vidner om, at det er netop her Kommissionen kommer til at sætte ind det kommende år på nye måder end hidtil set.

Skrevet af

Maja Kluger Dionigi

Dette indlæg blev bragt i [Altinget](#) d. 16. september 2021.

”Se sembra impossibile, allora si può fare” (Hvis noget synes umuligt, så kan det gøres). Med disse ord afsluttede kommissionsformanden, Ursula von der Leyen, sin årlige tale i Europa-Parlamentet om Unionens tilstand.

Ordene blev givet til von der Leyens æresgæst på tilskuerrækkerne: den unge italienske para-atlet Beatrice Vio. Beatrice Vio har nemlig gjort det tilsyneladende umulige, nemlig at vinde guld ved de paralympiske lege, på trods af at hun har fået amputeret begge arme og ben som følge af akut meningitis.

Beatrice Vios mantra om, at det umulige kan lade sig gøre, blev af von der Leyen brugt som symbol på, at EU rejser sig trods kriser. Dertil kommer, at Beatrice Vio har brugt sin profil til at sætte fokus på vigtigheden af vaccination mod livstruende sygdomme som meningitis. Og vigtigheden af vaccination i og uden for Europa – her Covid-19 – var netop et af fokuspunkterne i von der Leyens tale.

FOKUS SKIFTER

Siden den allerførste tale om Unionens tilstand i 2010 har der aldrig før nu været en æresgæst med under talen. Det var dog ikke det eneste, der adskilte onsdagens tale fra tidligere taler om Unionens tilstand givet af von der Leyens to forgængere, José Manuel Barroso og Jean-Claude Juncker.

I tænketanken Europa har vi set nærmere på, hvordan talernes fokus har ændret sig over tid fra 2010 til i dag. Vi har blandt andet undersøgt, hvor meget forskellige politikområder og kriser fylder (som procentdel af den samlede tale) i de enkelte taler.

Figur 1 viser, hvor meget plads de oftest nævnte politikområder har i talerne som procentdel af den samlede tale.

Fælles for alle talerne er, at de kommer vidt omkring. Der er dog markant forskel på fokusområderne. Emner der berører EU's budget, økonomi og finanspolitik fylder mindre og mindre over tid. Det var et stort tema for Barrosos taler under finanskrisen, men fylder mindre i von der Leyens tale i dag - og det på trods af, at Covid-19-krisen gav EU et større økonomisk dyk, end finanskrisen gjorde.

Sammenlignet med tidligere taler har von der Leyen større fokus på politikemner som sundhed (her vacciner og opbygning af EU's pandemiberedskab), klima og energi (herunder reduktion af CO2-emissioner frem mod 2030), digitalisering (blandt andet investering i digitale færdigheder og europæiske mikrochips) og globale relationer (for eksempel humanitær bistand til afghanerne).

ET NYT OMRÅDE

Sundhed er aldrig blevet nævnt i talerne, før Covid-19-pandemien ramte Europa i 2020. Derimod har globale relationer altid været med, men optager allermest plads i år - nemlig 32 procent af talens indhold. Globale relationer omfatter både EU's handelsaftaler, forsvars- og sikkerhedspolitik, udviklingspolitik og forholdet til andre internationale institutioner.

Særligt EU's forsvars- og sikkerhedspolitik var et centralt fokus i von der Leyens tale med et forslag om en europæisk forsvarsunion og et styrket samarbejde mellem EU-landenes efterretningstjenester.

Det ændrede politikfokus gennem årene reflekterer til dels de forskellige kriser EU har stået over for på forskellige tidspunkter. Mens Barroso primært talte om den økonomiske krise, adresserede Juncker flygtningekrisen - og von der Leyen pandemien.

Figur 2 viser, at kriser altid har fyldt pænt meget i alle talerne, særligt i de år, hvor en krise netop er brudt ud. Derfor er det ikke overraskende, at 24 procent af von der Leyens tale onsdag handlede om kriser (Covid-19 og klimakrisen) mod 38 procent sidste år, hvor vaccinerne og åbningen af økonomierne stadig havde lange udsigter.

Det er dog iøjnefaldende, at kriser ikke fyldte mere i Junckers 2016-tale, der blev givet få måneder efter, at briterne stemte nej til at blive i EU, og flygtningekrisen stadig buldrede afsted. Det tyder på, at det har været et bevidst valg for Juncker ikke at lade sin tale handle om Brexit. Derimod berører 58 procent af Junckers første tale i 2015 kriser – her primært flygtningekrisen.

Sidst men ikke mindst viser figur 3, at efterlevelse af EU's værdier både i og uden for EU har været et fast element i alle talerne.

Værdier fyldte især meget i onsdagens tale, hvor 14 procent af talen berørte EU's værdier. Det gælder overholdelse af EU's retsstatsprincipper, demokrati, ligestilling og anti-korruption. Her havde von der Leyen både fokus på mediefrihedsregler i og uden for EU og medlemslandenes overholdelse af EU's retsstatsprincipper. På diplomatisk vis nævnte hun ikke direkte de medlemslande ved navn, der lige nu er på kant med EU's retsstatsprincipper.

Samlet set fulgte von der Leyens sine forgængers taleopskrift på at nå vidt omkring og lade EU's kriserespons indgå som et stort element i talen. Det nye, større fokus på blandt andet sundhed, digitalisering og globale anliggender vidner om, at det er netop her Kommissionen kommer til at sætte ind det kommende år på nye måder end hidtil set.